

מדריך בטיחות לעובדי במה 2022

ד"ר אבי גריפל

יוני 2022

במימון קרן מנוף של המוסד לביטוח לאומי

- א. אחריות העל לתקינות התשתיות שבהן מתקיימת ההופעה או האירוע כגון אולם, מעברים, במה וכד', מוטלת על תופס המקום ("בעל האולם"). הוא אחראי לקיים את המקום לפי תנאי רישיון העסק, עם אישורים נדרשים בתוקף, ולמסור את המקום לאחרים כשהוא נקי ממפגעים.
- ב. בעל האולם יודא קיום רישיון עסק, אישור כיבוי אש, תסקירי בדיקה בתוקף של בודקים מוסמכים למכונות ולאבזרי הרמה ולצוגים ממונעים, בדיקת ממסר פחת אחת לחודש, ובדיקה של מערכת החשמל וכן של ציוד וכלי עבודה אחת לשנה.
- ג. לכל הפקה ימונה "מנהל הפקה", אשר לו יש את האחריות הכוללת על היבטי בטיחות ובריאות העובדים בכל שלבי הפקה – כולל בהיבטי תחבורה, רווחה וכד'. מנהל הפקה יודא קיום של ניהול סיכונים לתפאורה, וכן מתן הדרכות הבטיחות הנדרשות כגון הדרכה לעובד חדש, הדרכה לנאמני בטיחות, הדרכה שנתית, הסמכת עובדים בגובה לכל העובדים בבמה והדרכות נוספות על פי המלצת ממונה בטיחות.
- ד. לפני תחילת חזרה גרלית להצגה חדשה נדרשים האישורים הבאים: בדיקת מהנדס קונסטרוקציה לתפאורה, בדיקת חשמלאי בודק, בדיקת בודק מוסמך למכונות ואביזרי הרמה (אם נדרש), בדיקת חיבורי כבל אבטחה ("סייפטי") לאביזרי תפאורה, תיאורה וסאונד העלולים להינתק או ליפול, ניהול סיכונים בטיחות ("בדיקה בטיחותית") והדרכת השחקנים והצוות הטכני.
- ה. לכל עבודת הקמה או פירוק של הופעה או אירוע באולם ימונה "אחראי הקמה ופירוק" (מנהל הצוות הטכני), אשר לו יש את האחריות הכוללת לבטיחות העובדים בפעולות ההובלה, ההקמה והפירוק של המתקנים, התפאורות והאביזרים בהופעה. אחריותו כוללת ניהול סיכונים בטיחות ובריאות בעבודות ההקמה והפירוק, הדרכת העובדים והשגחה עליהם, וידוא קיום הסמכות ואישורים נדרשים מבעלי מקצוע, וכן וידוא עמידה של העובדים בדרישות החוק. האחראי יהיה נוכח בכל שלבי ההקמה והפירוק (השגחה מתמדת).
- ו. בכל הפקה הנערכת באולם שאינו בשליטת המפיק, ימנה מנהל האולם אדם אחראי מטעמו שיהיה איש קשר עם אחראי ההקמה והפירוק ועם מנהל הבמה. מנהל האולם יציג למפיק את כל האישורים הנדרשים דוגמת רישיון עסק, אישור כיבוי אש, תסקירי בדיקה בתוקף של צוגים וכד', וידריך את מנהל ההצגה בדבר מיקום לוחות חשמל, ברזי כיבוי וציוד כיבוי אחר, יציאות חירום וכל מידע נוסף נדרש.
- ז. מנהל ההצגה או מנהל הבמה יודא שקיימים מעברים בטוחים להובלת התפאורה מהחניה לבמה, עמידה בעומס הצפוי של הבמה, עמידה בעומס הצפוי של כל צוג, עמידה בעומס הנוצר על מערכות החשמל באולם, והיעדר מפגעים המסכנים את העובדים.
- ח. כבר בשלב בניית המודל/המקט, יבוצע ניהול סיכונים לתפאורה, לאביזרים וכן לכל פעולות ההובלה, ההקמה והפירוק, על ידי עובד שקיבל הכשרה מתאימה או על ידי ממונה על הבטיחות. סיכונים יופחתו ככל הניתן תוך התחשבות בדרישות האמנותיות של ההופעה. כמו כן יבוצע מתן עדיפות למיגון הנדסי (קשירה/גידור) על פני הדרכות ונהלי עבודה. בכל מקרה אסור לבצע עבודה שיש בה סכנה ברורה לעובד!
- ט. ייערך סקר מפגעים ובהתאם לו יסולקו כל המפגעים באולם ובבמה.
- י. בהתייחס לנושא עבודה בגובה, מדרגות וכד': בעת ההופעה ניתן לחרוג מדרישות חוק התכנון והבנייה אם בוצעה הערכת סיכונים ונקבעו אמצעים חילופיים כמפורט בגוף הדו"ח, ויש "הסתכנות מרצון" של העובד/השחקן. נדרש אישור ממונה בטיחות לכל חריגה.
- יא. יועסקו רק עובדים מנוסים/מוסמכים שקיבלו הדרכת בטיחות על הסיכונים בעבודתם. העובדים בתאורה יודרכו בנושא סיכונים חשמל על ידי גוף מוסמך. כל עובדי הבמה יוסמכו כ"עובד בגובה", כולל לעבודה עם סולמות. אין לעבוד בגובה מעל שני מטר ללא מעקה יציב. בהיעדר מעקב כזה – העובד חייב להירתם ברמת בטיחות המחוברת לעוגן או לקו חיים.

03 תמצית ההמלצות לניהול הבטיחות למפיקים ולבעלי אולמות

04 רקע

05 הגדרות

06 ניהול הבטיחות בעבודות במה

08 מבנה ארגוני של מערך ניהול הבטיחות של המפיק (דוגמא)

10 תרשים זרימה של הבטיחות בהפקה (עבור המפיק)

11 תרשים זרימה של הפקה (עבור המחזיק באולם שאינו המפיק)

12 מינוי מנהל ההפקה והגדרת מאפייני ההפקה

13 ניהול סיכונים ראשוני לאבזרים, למתקנים ולהקמת התפאורות

14 מינוי "אחראי הקמה ופירוק", מנהל במה, והיערכות להקמה ולפירוק

15 בדיקת התאמת האולם להופעה – סיכונים תשתית

16 ניהול סיכונים אחסון והובלה, הקמה ופירוק, ותפעול בעת ההופעה

20 סקר מפגעים באולם לפני ההקמה ובבמה

21 הנחיות בטיחות והדרכות לעובדים

22 מבדק הבטיחות בבמה לפני ההופעה (דוגמה)

23 פיקוח על הקמה, תפעול במה ופירוק

23 חקירת אירועים, הפקת לקחים ושיפור

24 נספח א': חוות דעת לבטיחות עובדי במה – עו"ד רונן ורדי

חברת ההנחיות נכתבה בלשון זכר מטעמי נוחות בלבד, אך מיועדת לנשים וגברים כאחד.

- יב. הוראות הבטיחות לעובדי במה יכללו דרישה שלא לרוץ על הבמה ולא לעשן עליה ובסביבתה, לציית להנחיות הבטיחות, לדווח על מפגעים לאחראי, ולא להתעסק עם מערכות שאינם מוסמכים לעסוק בהן כמו חשמל, צוגים וכד'. לעובדים בגובה תינתן הדרכה מיוחדת על סיכויי הגובה ואמצעים למניעת נפילה.
- ג. בכל תחילת עבודה תתקיים הדרכת בטיחות על ידי אחראי ההקמה והפירוק.
- יד. עובדים ישתמשו בצידוד מגן בהתאם לסיכונים: נעליים סגורות, משקפי מגן להגנה מרסיסים וגיצים, מסכות אף-פה להגנה מאבק וכד'.
- טו. משא שמשקלו מעל 20 ק"ג יורם רק בעזרת אמצעי עזר או על ידי שני עובדים לפחות.
- טז. אין להפעיל צוגים ממוכנים מעל ראשי אנשים – אלא אם מדובר במערכת צוגים (הולנדית) שיש לה אמצעי אבטחה מיוחדים המאפשרים הפעלה מעל בני אדם.
- יז. יש להחזיק תיק עזרה ראשונה ולוודא נוכחות של מגיש עזרה ראשונה מוסמך לאורך כל זמן העבודה בבמה.
- יח. רצוי להיעזר ברשימות בידוק כדי לוודא שאין גורמי סיכון שלא טופלו.
- יט. יש לחקור כל תאונה, וכל כמעט תאונה, כדי לחשוף את הגורמים המיידים וגם השורשיים לאירוע. יש להמליץ על פעולה מתקנת ומונעת למתן מענה לכל הגורמים השורשיים שזוהו. תאונה שגרמה ליותר מ-3 ימי היעדרות תדווח להנהלת המוסד, למינהל הבטיחות ולמוסד לביטוח לאומי (יש טפסים ייעודיים לכך במרשתת).

- אחראי הקמה ופירוק: עובד מטעם ההפקה האחראי על ביצוע כל העבודות והפעילות בבמה בעת הכנות לקראת ההופעה (פעילות הקמה) ובעת פירוק בסיום ההופעה.
- בטיחות: מצב שבו כל הסיכונים זהו, הוערכו והופחתו לרמה קבילה (צמצום סיכונים בעבודה).
- בקרת סיכונים: בחירה והפעלה של אמצעים לביטול סיכונים או להפחתתם.
- גורם סיכון: מתקן, חומר, תהליך או מצב שיש בו פוטנציאל לגרימת פגיעה בבריאות או נזק אחר לאדם.
- הופעה: הצגה, מופע מחול, קונצרט, מופע מוזיקלי של זמרים עם תזמורת, מקהלות וכד'.

הערכת סיכונים – תהליך הכולל:

- א. מיצוי תרחישי תאונה אפשריים לאחר זיהוי נוכחותם של גורמי סיכון.
  - ב. הערכה של הסבירות להתרחשות תאונות ושל תוצאות התאונות אם יתרחשו.
  - ג. קביעת רמת הסיכון (כגון: נמוך, בינוני, גבוה).
  - ד. קביעה אם הסיכון הוא קביל, או שנדרשת פעילות של בקרה והפחתת סיכונים.
- הקמה:** כל פעילויות ההכנה על הבמה ובאולם לפני ההופעה, כולל הקמת תפאורה, תאורה, וידאו, קול, תפעול אביזרים ומתקנים בבמה ומחוצה לה וכד'. פעילות ההקמה כוללת גם את ההובלה ממחסני ההפקה לאולם.

מנהל במה: עובד מטעם ההפקה האחראי על ביצוע כל העבודות והפעילות בבמה בעת ההופעה. הערה: לעיתים מנהל הבמה הוא מנהל ההצגה, ולעיתים אלו הם שני גורמים שונים.

מנהל הפקה: עובד מטעם ההפקה אשר לו אחריות כוללת לתכנון וביצוע ההפקה, ואחריות כוללת על הבטיחות בכל שלבי ההפקה.

מנהל אולם: בעלים, שוכר או הגורם האחראי והמתפעל בפועל את האולם שבו נערכת הפקה (הכוונה לבעלי האולם ולא למפיק ששוכר אולם להופעה).

מפגע: מצב או מכשול הצפוי לגרום פגיעה בבריאות האדם. מפגע שונה מגורם סיכון בכך שאין בו כל הכרח, ולכן חובה לסלקו או לתקנו.

מפיק: מוסד או גוף תרבות, מפיק פרטי, חברת הפקה.

מתקן זמני: מתקן אשר מורכב ומפורק לטובת הצגה או הפקה ושהתמוטטותו יכולה לסכן אדם או לגרום לנזק.

ניהול סיכונים: תהליך שיטתי לזיהוי, להערכה ולבקרה של סיכונים כדי לבטלם או לפחות לצמצמם במידת האפשר. השלבים בתהליך ניהול סיכונים:

א. זיהוי גורמי סיכון.

א. השכיחות של התרחשות אירוע הגורם לפגיעה או לנזק ושל חומרת התוצאות הצפויות מהתרחשותו של אירוע זה.

עובד במה: כל עובד המבצע עבודות או פעילות על במה בקשר עם הופעה. במדריך זה המונח כולל גם חשמלאים, תאורנים, עובדי קול וידאו, תפאורנים, צוותי איפור, הלבשה, וכל איש צוות אחר הנמצא על הבמה במסגרת היערכות ההופעה. בניהול הסיכונים יש להתייחס גם לפגיעות אפשריות באמנים, שחקנים, רקדנים, מוזיקאים וכד'.

פירוק: כל פעילויות הפירוק המתבצעות בגמר ההופעה על מנת להחזיר את הבמה והאולם למצב שבו נמסרו להפקה. פעילות הפירוק כוללת גם את ההובלה מהאולם למחסני ההפקה.

רקע

עובדי במה לסוגיהם חשופים לסיכונים משמעותיים של קריסת מתקני תפאורה, היתקנות חפצים מלמעלה, סיכויי חשמל, סיכויי בינוני, מאמץ יתר בעת הרמה וטלטול משאות, סיכויי נפילה מגובה, ועוד. מדריך זה נועד לסייע לבעלי עניין בעבודת במה – מפיקים, מנהלי תיאטרות, מנהלי אולמות ואחרים – לנהל את הבטיחות והבריאות בזמן עבודות במה, כולל של חשמלאים, תאורנים, תפאורנים, אנשי הגברה וכד'. המדריך מתייחס להופעות באולמות סגורים ולא לאירועים בשטח פתוח. בהתייחס לאירועים המוניים, מומלץ להיעזר בת"י 5688 לבטיחות באירועים המוניים, ובפריט 7.7.7 בדרישות רישוי של משטרת ישראל לאירועים המוניים.

מטרות המדריך הינן:

- א. להגדיר את בעלי התפקידים הנדרשים לניהול הבטיחות בעבודת עובדי במה, סמכותם ואחריותם.
- ב. לפרט עקרונות, שיטות והנחיות כדי להבטיח את בטיחות העובדים בבמה באולמות סגורים.
- ג. לפרט הנחיות לגבי הדרכות ובדיקות הנדרשות בעבודות על במה.
- ד. להגדיר את תהליכי ניהול הסיכונים בעבודות במה ואת אופן יישום הבקורות למניעת תאונות.
- ה. לפרט תהליך חקירה של אירועי בטיחות והפקת לקחים.

המדריך ערוך באופן שיסייע לארגונים המפיקים אירוע או הופעה באולם השייך להם, וגם למפיקים המקיימים אירוע באולם השייך לאחרים. המדריך מנחה גם בעלי אולמות כיצד להיערך מול המפיק המגיע להפקה באולם. המדריך אינו מחייב, אך מומלץ שהוא יהיה המסמך המוביל והמנחה לבטיחות עובדי במה. האחראי ליישום הנחיות מדריך זה הינו מי שעומד בראש הארגון (מנכ"ל, מנהל מתנ"ס וכד'). המדריך הוכן ביוזמת פורום מוסדות תרבות ואמנות בשיתוף איגוד מנהלי תרבות ברשויות המקומיות ובמימון קרן מנוף של המוסד לביטוח לאומי.

1. סמכויות ואחריות

א. אחריות העל לבטיחות העובדים בכל ארגון מוטלת, על פי חוק, על העומד בראש הארגון ("תופס המפעל"); במקרה של הנהלה, האחריות מוטלת על כל מנהל שיש לו השפעה ומעורבות על אופן ביצוע העבודה. אחריות העומד בראש הארגון חלה גם על עובדי קבלן המועסקים על ידו או הנמצאים בחצרו (כלומר במקומות הנשלטים על ידו).

ב. אחריות העל לתקינות של התשתיות שבהן מתקיימת ההופעה או האירוע (כגון אולם, מעברים, במה וכד') מוטלת על תופס המקום, שיכול להיות הבעלים, או הגורם המנהל ומתחזק בפועל את המקום (להלן: "מנהל האולם"). מנהל האולם אחראי לקיים את המקום לפי תנאי רישיון העסק, עם אישורים נדרשים בתוקף, ולמסור את המקום לאחרים (כגון למפיק) כשהוא נקי ממפגעים.

ג. לכל ממלא תפקיד בעבודות במה יש אחריות לבטיחות ולבריאות של עצמו ושל הכפופים לו.

ד. לכל הפקה ימונה "מנהל הפקה", אשר לו יש את האחריות הכוללת על היבטי בטיחות ובריאות העובדים בכל שלבי ההפקה – כולל בהיבטי תחבורה, רווחה וכד'.

ה. לכל עבודת הקמה/פירוק של הופעה או אירוע באולם, ימונה "אחראי הקמה ופירוק" (מנהל הצוות הטכני), אשר לו יש את האחריות הכוללת לבטיחות העובדים בפעולות ההובלה, ההקמה והפירוק של המתקנים, התפאורות והאביזרים בהופעה. אחריותו כוללת גם הדרכת העובדים, השגחה עליהם, וידוא קיום הסמכות ואישורים נדרשים מבעלי מקצוע, ניהול סיכונים בטיחות ובריאות בעבודת ההקמה והפירוק, וידוא עמידה של כלל העובדים בדרישות החוק.

ו. בכל אירוע יהיה נוכח במשך כל זמן ההופעה "מנהל במה" האחראי, בין היתר, על טיפול במפגעים ועל בטיחות עובדי הבמה במהלך ההופעה. מנהל במה יכול שיהיה מי שממונה להיות "אחראי הקמה ופירוק" או אדם אחר.

ז. בכל הפקה הנערכת באולם שאינו בשליטת המפיק, ימנה מנהל האולם אדם אחראי מטעמו שיהיה איש קשר עם אחראי ההקמה והפירוק ועם מנהל הבמה.

ח. ניהול הבטיחות בכל השלבים ובכל הדרגים מחייב, בין היתר, וידוא ביצוע של כל הנחיה בטיחותית שניתנה. האחריות לווידוא הביצוע מוטלת על הגורם שנתן את ההנחיה או הדרישה, או על אדם אחר שמונה על ידו לצורך זה. וידוא ביצוע של דרישות שניתנו בכתב יהיה מתועד בכתב אף הוא.

ט. ממונה על הבטיחות (במידה וקיים) אינו אחראי על הבטיחות – תפקידו לייעץ, ליידע על דרישות החוק, לתת הנחיות בטיחות וכד'.

2. מימוש הבטיחות

א. הבטיחות בעבודת עובדי במה מבוססת על פעילות פרואקטיבית: איתור מראש של גורמי סיכון, בקרות להפחתת הסיכון ככל הניתן, והיערכות לתגובה בעת חירום. סיכונים יופחתו ככל הניתן, ולא תותר עבודה שיש בה סכנה ברורה לעובד.

ב. לפני כל עבודת הקמה באולם, ובסיום כל עבודת פירוק, יבוצע סקר מפגעים לאיתור וסילוק מכשולים העלולים לגרום לפגיעה בעובדי הבמה.

ג. עובדים יודרכו בבטיחות על ידי בעל מקצוע מתאים, ותתקיים באולם שיחת בטיחות עם כל העובדים לפני תחילת עבודת הקמה או פירוק.

ד. במידת האפשר, יקוימו בארגון הוראות בטיחות ספציפיות ו/או נהלי בטיחות מתאימים לסוגי העבודות השונים.

ה. כל המתקנים והציוד ייבדקו תקופתית בהתאם לחוק על ידי בעלי מקצוע מתאימים.

ו. וידוא עמידה בדרישות הבטיחות יבוצע בעזרת רשימות בידוק מתאימות (דוגמאות במדריך זה).

ז. שיקולי הבטיחות בעבודת במה יביאו בחשבון גם את הצורך לממש את המטרות האמנותיות ו/או החינוכיות של האירוע, תוך לקיחת סיכונים מחושבים ומציאת איזון נאות בין מימוש מטרות האירוע לשמירה על הבטיחות. יחד עם זאת, אין בשום אופן לאפשר מצב שבו נשקפת למי מהעובדים סכנה ברורה לבטיחותו או לבריאותו.

3. הדרכות, הסמכות ובדיקות רפואיות לעובדים על פי דרישות כל דין

אלו הן הדרכות הבטיחות והבדיקות הרפואיות הנדרשות על פי החוק לעובדי הבמה לסוגיהם:

• הדרכת עובד חדש על ידי אדם מתאים או על ידי ממונה בטיחות.

• הדרכת בטיחות שנתית על ידי אדם מתאים או על ידי ממונה בטיחות.

• מינוי והדרכת "נאמני בטיחות" (קורס בן יומיים או שלושה) שיהיו נציגי העובדים בוועדת בטיחות (חובה לארגונים המעסיקים מעל 25 עובדים). ההדרכה תבצע לפני המינוי כנאמן בטיחות. ההמלצה היא שכל העובדים על במה יוסמכו כנאמנים על הבטיחות.

• הסמכה לעבודה בגובה – לכל העובדים על במה, על ידי גוף הרשאי להסמיך.

• הסמכה פנים - מפעלית לכל עובד המפעיל ציגים (מינוי "מפעיל מכונת הרמה").

• בדיקה רפואית תעסוקתית לכל עובד חדש.

• בדיקה רפואית תקופתית לכל עובד החשוף לרעש מזיק, או לחומרים מזיקים כגון ממיסים אורגניים הנמצאים במדללי צבע, עבודה עם עופרת ועוד. מומלץ להתייעץ עם ממונה בטיחות לגבי בדיקות רפואיות נדרשות, ובמקרה של ספק לבצע ניטור סביבתי על ידי מעבדה מוסמכת היכולה לקבוע את רמת החשיפה לגורמים מזיקים.

4. בדיקות ציוד

• תסקירי בדיקה בתוקף למכונות הרמה ("מנופים") ולציגים ממונעים – אחת ל-14 חודשים, בדיקת אביזרי הרמה (שרשראות, מענבים וכד') כל שישה חודשים.

• בדיקת ממסרי פחת אחת לחודש. פנס הממוקם מתחת לשני מטר חייב ממסר פחת בארון.

• בדיקת מטפים על ידי בעל האולם (הימצאות המטף, חיווי לחץ ירוק) – אחת לחודש. בדיקה יסודית בלחץ הידרוסטטי, אחת לחמש או שש שנים לפי סוג המטף (הנחיות בתקן ישראלי רשמי ת"י 129 – "מטפים מיטלטלים: תחזוקה").

• בדיקת מערכת החשמל וציוד חשמלי (כולל חיבור הארקה לפנסים) על ידי חשמלאי בודק אחת לשנה.

• בדיקת ציוד וכלי עבודה (ויזואלית) אחת לשנה.

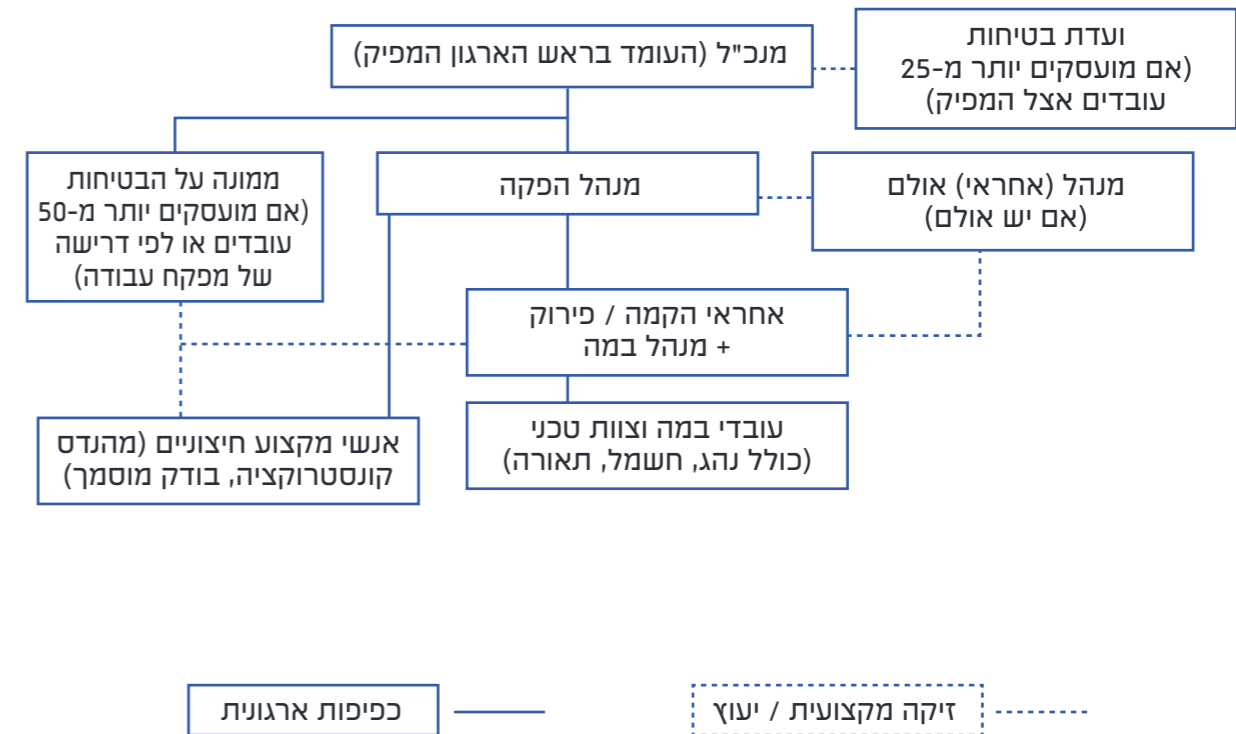
• בדיקת מערכת כיבוי אש – לפי דרישת כב"א ותנאי רישוי העסק.

• בדיקת מערכת כריזה לפני כל הופעה.

1. מבנה ארגוני של מערך ניהול הבטיחות של המפיק (דוגמא)

2. דרישות כל דין לגבי ארגון מערך הבטיחות

- למנכ"ל או למנהל בפועל של הארגון יש אחריות על בטיחות ובריאות כל העובדים, כולל עובדי קבלן.
- למחזיק באולם (מנהל האולם) יש אחריות לתקינות של המבנה, החינויים (אם יש), הבמה, המעברים והמתקנים באולם ובבמה, כולל מערכות תומכות כגון מערכות חשמל, מיזוג, תאורה, קול, וידאו, כיבוי אש וכד'.
אם בארגון מועסקים מעל 50 עובדים, יש למנות ממונה על הבטיחות שתפקידו ליעץ לגבי דרישות חוק בבטיחות ובגהות, לכתוב נהלי בטיחות ולייעץ לגבי סיכונים לפי תקנות חוק ארגון הפיקוח על העבודה (ממונים על הבטיחות).
- אם הארגון מוגדר כמפעל (שבו מייצרים מוצרים - כולל תפירה והכנת אביזרים ותפאורות), ויש בו מעל 50 עובדים, המנכ"ל אחראי גם להכנה ולקיום "תכנית בטיחות" שתוכן על ידי "מכין תכנית" מוסמך בסיוע הממונה על הבטיחות, לפי תקנות חוק ארגון הפיקוח על העבודה, תכנית לניהול בטיחות 2013.
- בארגון שבו מועסקים 25 עובדים לפחות, יש למנות "ועדת בטיחות" שמחצית מחבריה חברי הנהלה ומחצית נציגי עובדים. הוועדה אינה כפופה למנכ"ל, ותפקידיה, בין היתר, לעסוק בסוגיות בטיחות של העובדים, בעבירות בטיחות, ליעץ למנכ"ל בעניינים אלה ועוד (לפי תקנות חוק ארגון הפיקוח על העבודה). המוסד לבטיחות ולגיהות מסייע לכל ארגון להקים את ועדת הבטיחות.
- ביצוע עבודות בנייה דורש נוכחות מנהל עבודה שידריך את העובדים וישגיח על אופן ביצוע עבודתם.

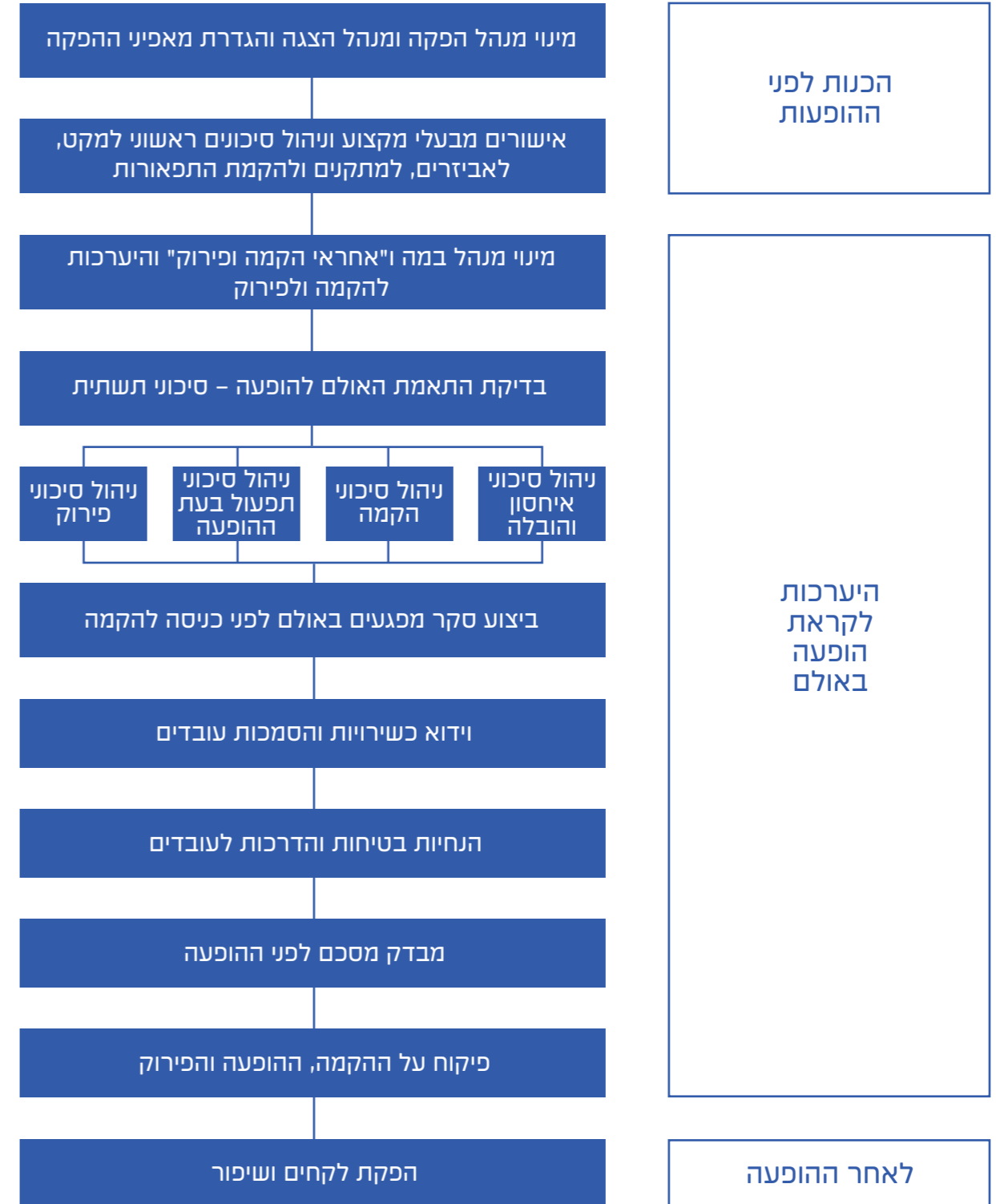
3. דרישות כל דין (נבחרות) לגבי בטיחות בעבודה

- מכונות ואביזרי הרמה, כולל צוגים, ייבדקו על ידי בודק מוסמך לכלי הרמה: מכונות ההרמה ("מנופים") כל 14 חודשים, ואביזרי ההרמה (כבלים, שרשראות, רצועות וכד' המחברים את המטען למנוף) ייבדקו כל שישה חודשים. חל איסור לתלות תפאורה ו/או תאורה באולם התיאטרון ו/או אולם חיצוני ללא תסקיר בדיקה בתוקף (כמצוין על גבי התסקיר) למערכת צוגים על ידי מהנדס/בודק מוסמך.
  - במה ומבנים העלולים לקרוס ייבדקו בכל הקמה, לפני השימוש הראשוני, על ידי מהנדס אזרחי ("קונסטרוקטור") המתמחה במתקנים אלה ("מהנדס במות").
  - לגבי נושא עבודה בגובה, מעקים ומדרגות: לפי התקנות כל עובד הנמצא במקום ללא מעקה שבו הוא עלול ליפול למרחק העולה על שני מטרים צריך להיות עובד בעל הסמכה לעבודה בגובה, ולהשתמש במערכת אישית להגנה בפני נפילה, כגון רתמה המחוברת לעוגן יציב. דרישה לעובד מוסמך בגובה קיימת גם כאשר יש מעקה, אם אופי העבודה דורש מהעובד שיתכופף בזווית של יותר מ-45 מעלות מעבר למעקה. הדרישה לגבי מדרגות היא שעומק מדרגה בתפאורה יהיה מינימום 30 ס"מ והגובה מקסימום 17 ס"מ, ויתקיים גם כשפעמיים הגובה ועוד העומק יהיו בין 61 ל-63 ס"מ. **אבל:** אם הדבר פוגם באופן מהותי במטרה האמנותית של ההופעה, ניתן לאשר חריגות לאחר ביצוע הפעולות הבאות:
- (1) ביצוע סקר סיכונים לעבודה בגובה על ידי ממונה בטיחות בעל אישור כשירות, הקובע אמצעי זהירות חלופיים כדוגמת חומר סופג במשטח הנחיתה, רשת הגנה ככל שמתאפשר הדבר, מאחז יד, קשירה סמויה לנקודת עיגון או פסים נגד החלקה וכד'. מנהל ההפקה או מנהל ההצגה יודאו ביצוע ההמלצות.
  - (2) תרגול בחזרות יתבצע עם אמצעי מגן לגובה, ורק לאחר השגה של דרגת מיומנות גבוהה ניתן לבצע את ההופעה בלעדיהם.
  - (3) העובד מודע לסיכון, קיבל הדרכה בדבר, ומוכן לקחת על עצמו את הסיכון באופן מודע ("הסתכנות מרצון").
  - (4) לוליינות וכדומה יתבצעו רק על ידי אומנים שהוכשרו לכך במוסד מוכר או בעלי ניסיון מוכח בתחום זה.
- תקנות הבטיחות בעבודה (חשמל) מחייבות שכל מנורות חשמל ואביזריהן שיותקנו בגובה של פחות משני מטרים ו/או מנורות חשמל מיטלטלות המורכבות על כנים (זרקורים) יופעלו במתח נמוך מאוד, או יוזנו דרך מפסק מגן המופעל בזרם דלף ברגישות של 0.03 אמפר לכל היותר.
  - יש לוודא שקיים תיק עזרה ראשונה ונוכחות של מגיש עזרה ראשונה מוסמך, לאורך כל זמן העבודה בבמה.
  - יש להסמיק את העובדים בתאורה לאחר הדרכה בנושא סיכונים חשמל על ידי גוף מוסמך.

תרשים זרימה של הפקה , (עבור המחזיק באולם שאינו המפיק)

תרשים זרימה של הבטיחות בהפקה (עבור המפיק)

ניהול סיכונים ראשוני לאבזרים, למתקנים ולהקמת התפאורות

בשלב הכנת המופע, לפני שיוצאים למסע ההופעות, יבוצע ניהול סיכונים לעבודת ההקמה והפירוק של התפאורות והמתקנים, וכן ניהול סיכונים לאבזרים השונים שבהם נעשה שימוש בבמה.

ניהול הסיכונים יכלול:

- א) ברכישה: עמידה בדרישות תקן (אם קיים) ו/או יצרן מוכר שיש לו רישיון עסק.
- ב) קיום כל האישורים הנדרשים עבור המתקן/האבזר/הפריט הנרכש.
- ג) קיום הוראות בטיחות לשימוש במתקן/באבזר/במוצר ותרגום לעברית אם מתאים.
- ד) ניהול סיכונים בשלב הכנת המקט לתפאורה.
- ה) ניהול סיכוני פגיעה למקימים ולמשתמשים במתקן כגון סיכוני התמוטטות וקריסה, חתכים מקצוות חדים, נקודות גזירה, סיכוני חומרים מסוכנים, סיכוני חשמל, סיכוני הובלה וטלטול, סיכונים ארגונומיים (התאמה של העובד לדרישות השימוש במתקן ללא הפעלת עומסים חריגים, תנוחות מאמצות ולא טבעיות וכד') – ראה הפרק העוסק בניהול סיכונים.
- ו) סיכונים בהצבת המתקן בהיבטי עמידה בעומס של התשתית והפרעה לתנועה ולמעבר, כולל חסימת יציאות וכד'.

מינוי מנהל ההפקה והגדרת מאפייני ההפקה

המפיק ממנה "מנהל הפקה" אשר לו האחריות הכוללת לבטיחות העובדים בהפקה. מנהל ההפקה מגדיר את מאפייני ההפקה תוך התייחסות, בין היתר, אל:

- פירוט עיסוקי עובדים שיועסקו בהפקה (הפרדה בין עובדי ארגון לעובדי קבלן) וקביעת דרישות הסמכה ורישיונות – חשמלאי, עובד בגובה וכד'.
- פירוט אנשי מקצוע שיועסקו – מהנדס במה, בודק מוסמך לכלי הרמה, ממונה בטיחות, ממונה אש וכד'.
- פירוט מתקנים ואבזרים מוזמנים, נרכשים, או מוקמים על הבמה: מרכיבי במה, תפאורות, כלים נידים וכד'.
- הגדרת שלבי ההפקה מבחינת הגדרת צרכים (כולל מול האולם), תכנון תפאורה, רכש, הזמנה וייצור רכיבים להפקה, אחסון, תובלה, שלבי הקמת תפאורה, תפעול בעת המופע ופירוק.
- דרישות כל דין מיוחדות החלות על ההפקה – עבודה בגובה, עבודה חמה, בדיקות תקופתיות של כלי הרמה וכד'.
- הגדרת ערוצי תקשורת בין כל גורמי ההפקה.
- פירוט סיכונים וגורמים מסוכנים מיוחדים – במה מסתובבת, פירוטכניקה, חומרים מסוכנים, אש, משאות כבדים, עבודה בגובה וכד'.
- ידוא קיום של תיק עזרה ראשונה בכל מקום שבו מתבצעות עבודות הפקה.
- ידוא קיום של כל ציוד המגן האישי הנדרש לביצוע עבודות כגון אטמי אוזניים, משקפי מגן, בירכיות וכד'.
- ידוא קיום של מערכות להגנה בפני נפילה כגון רתמה, כבל בלימה וכד'.
- הזמנת בדיקות, וכן ידוא קיומן, על ידי אנשי מקצוע – חשמלאי בודק, בודק מוסמך לכל הרמה, קונסטרוקטור וכד'.

התאמת האולם להפקה מתבצעת על ידי מנהל ההפקה או על ידי האחראי על ההקמה והפירוק, והיא כוללת את התנאים הבאים:

- קיום רישיון עסק בתוקף, ואישורים נדרשים אחרים.
- תקינות מערכות גילוי וכיבוי אש כולל אישורים בתוקף של תקינות.
- מערכת החשמל כולל עמידה בעומסים נדרשים, אישורי חשמלאי בודק.
- מערכות הנפה, צוגים, במת מספריים (גייני), מלגזות וכדי, כולל עמידה בעומסים, באישור בודק מוסמך.
- עמידה בעומס על הבמה – אישור קונסטרוקטור/מהנדס במה.
- מערכות מכניות כגון במה מסתובבת – אישור בעל מקצוע מתאים, מהנדס מכונות.
- היבטי פריקה, טעינה והובלת המטען והאביזרים לבמה – כולל התאמת מעלית ודרכי מעבר.

יש לבצע בדיקה לפחות אחת לשנה לגבי כל אולם שבו ההופעה תתקיים. במסגרת הבדיקה, רצוי לבקש מבעל האולם מסמכים כגון תכנית האולם, תרשים אזורי הבמה, תרשימי נקודות חשמל, מים, אמצעי כיבוי וכד'.
 י"א. וידוא השלמת פירוק התפאורה והמתקנים בסוף ההופעה, והשארת האולם במצב שבו נמסר.
 י"ב. דיווח למנהל ההפקה על כל תאונה ועל כל אירוע בטיחותי שהיה עלול לגרום לפגיעה בעובד.

מנהל ההפקה ימנה אחראי הקמה ופירוק אשר לו אחריות על בטיחות, בריאות ורווחת העובדים בכל תהליכי ההעמסה של הציוד והמתקנים הנדרשים להפקה על כלי רכב, הובלה, פריקת הציוד והעלאתו לאולם ולבמה, הקמת התפאורה והכנות להופעה כולל נושאי חשמל, תאורה, קול, אביזרים וכד'. אחראי ההקמה והפירוק יכול להיות מנהל ההצגה, מנהל הבמה, האחראי על הצוות הטכני, או כל גורם שייקבע על ידי מנהל ההפקה. תפקידיו כוללים:

- א. תיאומים מול איש הקשר של האולם.
- ב. תיאומים עם גורמים מסייעים כגון נהגים, הסעדה וכד'.
- ג. תיאומים עם אנשי מקצוע המגיעים לאולם (בודק חשמל, בודק מוסמך לכל הרמה, כיבוי אש וכד'), וכן עם הממונה על הבטיחות באם קיים.
- ד. ביצוע סקר מפגעים וסילוק מכשולים שאינם נחוצים העלולים לפגוע בעובדים (הנחיות בהמשך).
- ה. ביצוע ניהול סיכונים לכל שלבי ההובלה ועבודות הבמה (הנחיות בהמשך).
- ו. מתן הנחיות בטיחות לעובדים בבמה, ושיחת בטיחות לפני תחילת כל עבודת הקמה ועבודת פירוק.
- ז. הקפדה על שימוש בציוד מגן אישי שנדרש בהתאם לפקודת הבטיחות בעבודה.
- ח. ידוא קיום של "גיליון בטיחות" (SDS) לכל חומר מסוכן הנמצא באזורי הבמה.
- ט. ידוא הקמת התפאורה והמתקנים בהתאם לנהלי הבטיחות ולהנחיית אנשי מקצוע.
- י. ידוא ביצוע כל העבודות בהתאם לדרישות החוק ולהנחיות הבטיחות באמצעות נוכחות מתמדת באולם ופיקוח צמוד על העובדים בעבודות במה. כאשר תהליך ההקמה או הפירוק נמשך זמן רב מהרגיל, ואין אפשרות להשגחה מתמדת, ניתן למנות עובד אחראי אחר שימלא את מקום האחראי על ההקמה והפירוק לזמן מוגבל.

י"א. וידוא השלמת פירוק התפאורה והמתקנים בסוף ההופעה, והשארת האולם במצב שבו נמסר.
 י"ב. דיווח למנהל ההפקה על כל תאונה ועל כל אירוע בטיחותי שהיה עלול לגרום לפגיעה בעובד.

אם האחראי על ההקמה והפירוק איננו מנהל הבמה בעת ההופעה, יש לקבוע מיהו הגורם האחראי, בין היתר, על בטיחות עובדי הבמה במשך כל זמן ההופעה. כאמור, הוא יכול להיות אותו גורם האחראי על ההקמה והפירוק. תפקידיו כוללים:

- א. וידוא תנאי רווחה נדרשים כגון אוורור, טמפרטורה ותאורה מינימלית במהלך ביצוע העבודות.
- ב. וידוא שהעובדים משתמשים בציוד המגן הנדרש, ובציוד העזר המתאים.
- ג. במקרה של עבודה בגובה, וידוא שימוש במערכת הגנה אישית מפני נפילה כגון רתמה המחוברת עם כבל לנקודת עיגון.
- ד. פיקוח על ביצוע העבודה בהתאם להוראות הבטיחות.
- ה. איתור וסילוק מפגעים הנוצרים בעת ההופעה.
- ו. אחריות לתיאום עם אנשי ביטחון ו/או סדרנים לניהול תגובה בזמן חירום כגון דליקה, אירוע ביטחוני.

1. כללי

ניהול סיכונים הוא תהליך המורכב משלושה צעדים:

- א. **זיהוי גורמי סיכון** ותרחישי פגיעה העלולים לפגוע בעובד או להזיק לבריאותו. בשלב זה רצוי להיעזר ברשימות בידוק, הוראת יצרן, מידע על תאונות בעבר וכד'.
- ב. **הערכת הסיכונים** לפי שני מרכיבים: סבירות להתרחשות התרחיש המזיק, והערכת חומרת הפגיעה בעובד במידה והתרחיש יתממש. על פי הערכה סטטיסטית של שני אלה, יש לקבוע אם מדובר ב:
  - סיכון נמוך (נ)** - אם לא ניתן להפחית ללא השקעת משאבים, ניתן לקבוע שהסיכון קביל.
  - סיכון בינוני (ב)** - יש לעשות מאמצים כדי להוריד את הסיכון ככל הניתן. אם לא ניתן להורידו לרמה נמוכה, ניתן להמשיך בביצוע העבודה רק באישור מנהל ההפקה.
  - סיכון גבוה (ג)** - אסור לבצע עבודה ברמת סיכון זו וחובה להורידה. במידה ויש הכרח לבצע לזמן קצר, ולא מדובר בסכנה ברורה, ניתן לבצע באופן חד פעמי רק באישור מנכ"ל הארגון. **ככל מקרה אסור לבצע עבודה שיש בה סכנה ברורה לעובד!**
- ג. **בקרת סיכונים**: ביטוח הסיכון או הפחתתו ככל הניתן. כאשר שוקלים אמצעים להפחתת סיכון, רצוי להיעזר במדרג יעילות אמצעי הבקרה המוצג להלן. ככל שבקרה (אמצעי מנע) נמצא גבוה יותר במדרג - כך הוא יעיל יותר.

מדרג אמצעי הבקרה (ה"היררכיה")

סילוק מוחלט של גורם הסיכון
צמצום רמת האנרגיה / תחליף פחות מסוכן
אמצעי הנדסי: בידוד, רשת הגנה, גידור, נעילה, מעקה, כבל אבטחה, הפרדה וכד'
אמצעי מנהלתי: הוראות בטיחות + הדרכה, התראה, פיקוח על ביצוע, עיצוב עבודה באופן בטוח יותר וכד'
ציוד מגן אישי
היערכות לתגובה בחירום: עזרה ראשונה, טיפול רפואי

ביטול/צמצום הסיכון, וכן אמצעי הגנה הנדסיים, נחשבים בקרות יעילות. לעומת זאת, אמצעים מנהלתיים, וגם ציוד מגן אישי, נחשבים בקרות שאינן כה יעילות. הכלל החשוב ביותר הוא להפחית את הסיכון ככל הניתן (עיקרון המכונה **ALARP: As Low As Reasonably Practicable**).

2. שיטות לביצוע ניהול סיכונים

ארגון המפיק מופעים צריך לקיים ניהול סיכונים לכל העיסוקים ולכל הפעילויות על ידי אדם שעבר הכשרה מתאימה לכך או על ידי ממונה על הבטיחות.

ניהול הסיכונים יכול:

- סיכונים עיסוקים של אנשי מקצוע כגון חשמלאי, תאורן, עובד במה, איש קול, נהג וכד'.
- בטיחות תפאורה, מתקנים ואביזרי הופעה, כולל באחסון ובהובלה.
- סיכונים ההקמה והפירוק, כולל: הובלה, פריקת מטען וגישה לבמה, עמידה בעומס של תשתיות ומתקני חשמל, התאמת צוגים וגשרי תאורה, היבטי הגנה לעובדים בגובה (עוגן לרתמת בטיחות) וסיכונים מיוחדים הנובעים מאופי המקום.
- כל פעילות לא שגרתית ו/או מסוכנת העלולה לפגוע בעובד.
- סיכונים הנובעים ממצב האולם: מכשולים, חשמל, הינתקות חפצים מגובה, בורות וכד'.
- איתור וסילוק מכשולים בבמה ובאולם שאין בהם צורך אך עלולים לפגוע בבני אדם.

ניהול הסיכונים יתבצע לפני כל הקמה ולפני הפירוק באחריות האחראי על הפירוק וההקמה

דוגמה גנרית לסקר סיכונים / ניתוח בטיחות של פעילות:

תיאור התחום או הפעילות: _____ שם המבצע: _____ תאריך: _____

תיאור הסיכון / תרחיש הפגיעה	בקורות (הגנות) קיימות	דרגת סיכון (ג/ב/נ)	המלצות	אחראי ביצוע	חתימת אישור ביצוע

הערכת דרגת הסיכון:

- "ג" - סיכון גבוה, עלולה להיות פגיעה לא קלה. חייבים להוריד את רמת הסיכון.
- "ב" - סיכון בינוני, יש להתאמץ ולהוריד את הסיכון כמה שאפשר, ואם אין אפשרות לכך, יש לקבל אישור של מנהל ההפקה לסיכון הזה.
- "נ" - סיכון נמוך, אם אי אפשר להוריד את הסיכון עוד יותר, ניתן לקבל אותו ("סיכון קביל").

3. רשימת בידוק לניהול סיכונים אחסון והובלה

- רישיונות בתוקף לרכיבים המובילים.
- רישיון מתאים בתוקף לנהג.
- מאמץ יתר בהעמסה ובפריקה כולל שימוש באמצעי עזר מתאימים, טלטול משאות אל ומהבמה.
- מחיצת עובדים בעת העמסה ופירוק.
- אופן מיקום המטענים - קשירה, מניעת תזוזה.
- נתיבי הנסיעה (תקינות דרכים, במיוחד אם צפויים גשמים, שיטפונות).
- היתקלות בחפצים/נפילות/מעידות בעת טלטול חפצים אל הבמה וממנה (מדרגות, בורות, חלקים בולטים מהבמה).

4. רשימת בידוק לניהול סיכוני הקמה ופירוק

- חשמל (בזמן כיוון פנסים, בזמן נגיעה בפנסים על הבמה, תקלות במערכת החשמל שעל התפאורה, מערכת חשמל ללא ממסר פחת). חובה לקבל אישור חשמלאי בודק למערכת החשמל בהפקה. לוח חשמל המיועד לזינת מכשירים חשמליים מיטלטלים המוחזקים ביד, יצויד במפסק מגן המופעל בזרם דלף ברגישות של 0.03 אמפר, ויש להפעילו לניסוי אחת לחודש. בזמן כיוון פנסים בהקמת תפאורה חובה שעובד תאורה ישב ליד מחשב תאורה על מנת לסגור את הספקת זרם החשמל בזמן חשש להתחשמלות העובד.
- התקנת פנסים - כבל ביטחון, איסור הימצאותו מתחת לאזור העבודה.
- עבודה בגובה ועל סולמות. נפילות ממדרגות ומשטחים עקב חוסר מעקה (בזמן הקמה ופירוק תפאורות, תליית תפאורה, סאונד, כיוון פנסים).
- מאמץ יתר בעת הרמה וטלטול חפצים.
- היתקלות של העובדים עם מתקנים, או בינם לבין עצמם עקב הצפיפות והחיפזון בעת ההקמה והפירוק. סיכוני עבודה על פיגומים - כולל התקנת פיגום ופירוקו (נדרשת השגחה של בונה פיגומים מקצועי).
- מלכודות עקב משטחים משוקעים בבמה.
- חבטה מחפצים נופלים עקב אי אבטחה נאותה (נדרש כבל ביטחון לכל פנס או אביזר שעלול להינתק).
- עבודה חמה, ריתוכים, סיכוני אש עקב הדלקת לפידים, סיגריות, זיקוקין, פירוטכניקה וגז. הרחקת חומרים דליקים מהתאורה דוגמת יוטה, בדים וקש. בזמן השימוש באש על הבמה יעמוד עובד במה בצד הבמה עם מטף כיבוי אש מיטלטל של 6 ק"ג גז/אבקה.
- עבודה עם מכונות/מתקנים (חובת גידור לבטח חלקים מסתובבים אם יש כאלה).
- קריסה של מתקנים.
- תזוזה בלתי צפויה של מתקנים ואביזרים.
- אפקט מפרש על תפאורה וקוליסות.
- תפעול צוגים.
- עבודה בכלי יד ממונעים ולא ממונעים.
- החלקה ונפילה מהבמה (נדרש מעקה בעת עבודות הקמה והפירוק), לתוך בורות, עקב רטיבות ברצפה, היתקלות בערמות של גרוטאות וכד'.
- מגע עם חומר מסוכן (מדללים, חומרי הדברה, קרח יבש, אצטון בפאות) - נדרש "גיליון בטיחות" (קיים וזמין באינטרנט) לכל חומר מסוכן.
- מכונות עשן.
- סיכוני מגע עם חפצים או קצוות חדים.
- תאורה וסיכוני סנוור, סיכוני שימוש בקרני לייזר.
- רעשים חריגים.
- סיכוני בעלי חיים: נחשים, חולדות, פשפשים (במיוחד במחסנים תת קרקעיים).
- אוורור.
- רווחה: שתייה, מזון, שירותים.
- עייפות (עבודה של יותר מ- 12 שעות ברצף).
- סיכוני עבודה לבד - אין מי שיסייע במקרה של תאונה.
- סיכוני הידבקות בקורונה - דרישות עמידה בהוראות משרד הבריאות, ובנהלי הארגון אם יש.
- רישיונות והסמכות בתוקף לכל העובדים (הסמכת "עובד בגובה" לכל מי שעובד בגובה של מעל 2 מטרים).
- קיום תיק עזרה ראשונה ונוכחות של מגיש עזרה ראשונה.

5. דגשים לניהול סיכונים בעת ההופעה (באחריות מנהל הבמה)

- תכנון ותרגול מראש של תנועת עובדי במה בחשיכה - מניעת היתקלויות ונפילות.
- הימנעות ממאמץ יתר ותכנון כמות מספקת של עובדים להרמת משא כבד.
- נפילה מהבמה (נדרש סימון ברור של שפת הבמה).
- מניעת היתקלות בחפצים חדים כגון מסמרים ונעצים, דוקרים וכד' באמצעות טאטוא הבמה, מיגון נאות כגון כיסוי או בידוד.
- סיכוני התחשמלות עקב מגע עם זרם חי, מתקני חשמל פגומים.
- חשיפה לחפצים וחלקי תפאורה המגיעים מלמעלה באמצעות תנועות צוגים ומתקני במה וקונפליקט עם אביזרים.

6. מתקנים זמניים

- בשאיפה, כל מתקן זמני יתוכנן על ידי מתכנן מוסמך אשר יביא לידי ביטוי את חוזק החומרים, הרכבם, עמידות להתלקחות וכד'.
- כל מתקן זמני המיועד לנשיאת אדם, או שיש סכנה להתמוטטותו על אדם, תיבדק יציבותו על ידי בודק מוסמך לקונסטרוקציה.
- במידה ומדובר בציווד המתפרק ומורכב תדירות במהלך ההצגה, יאשר המתכנן המוסמך או הקונסטרוקטור, טרם השימוש הראשון, את יציבות המתקן ודרך עיגונו.

7. בדיקת ציוד

- ציוד ואביזרים המסייעים ללוליינות ולמופעי ראוה בגבהים ייבדקו באופן יסודי בהתאם למפורט להלן:
- ציוד, מתקנים או אביזרים הנחשבים מכונת הרמה או אביזר הרמה (כהגדרתם בפקודת הבטיחות בעבודה) המשמשים לצורך עריכת מופעי ראוה ייבדקו בבדיקה ראשונית לפני ביצוע המופע, על ידי בודק מוסמך של כלי הרמה.
- לפי הצורך תיערך בדיקה גם על ידי מהנדס מומחה אחר (כגון מהנדס מכונות) בעל רישיון.
- בדיקה זו תיעשה באופן בלתי תלוי בכל בדיקה אחרת הנעשית על ידי המבצעים עצמם.
- בנוסף חלה על המבצעים או נציגיהם החובה לבדוק את הציוד באופן יסודי לפני כל הופעה והופעה. יועץ הבטיחות של האירוע, או מומחה מתאים אחר, יהיה נוכח בעת הבדיקה כדי לוודא שאכן בוצעה כנדרש.

יש להדריך בבטיחות כל עובד חדש, ובנוסף יש לבצע לכל העובדים הדרכת בטיחות לפני כל עבודת הקמה ופירוק. הדרכת בטיחות לעובד חדש תכלול את הנושאים הבאים:

1. הסבר על הסיכונים בעבודה בבמה בכלל, ובעיסוק הספציפי של העובד בפרט.
2. איסור לעבוד עם מכשירים וכלי עבודה שלא התקבלה הדרכה כיצד לעבוד עימם, ואיסור עבודה עם במת מסכריים (גיני) / מלגזה וכד' ללא הסמכה.
3. חובה להשתמש בציוד מגן אישי מתאים שהתקבל מהאחראי ולדאוג לתקינותו ולניקיונו.
4. עבודה בגובה רק לעובד בעל הסמכה לעבודה בגובה - חובת שימוש במערכת להגנה בפני נפילה (כגון רתמה ועיגון) בכל מקום שבו ניתן ליפול לגובה של יותר מ-2 מטרים.
5. איסור עישון על הבמה.
6. כל סולם המשמש בביצוע העבודה יהיה קבוע לבטח, קשור או מוחזק היטב בידי אדם אחר.
7. כל דלת העשויה לשמש דרך מילוט מדליקה או שמאפשרת גישה למילוט מדליקה תהיה פנויה לגישה.
8. בעבודה ו/או תלייה מעל הבמה יש להשתמש באמצעים למניעת נפילה של חלקים ו/או כלי עבודה על ראשי העובדים, ובמידת הצורך יש לגדר על הבמה את שטח הסכנה.
9. כל אביזר תלוי יהיה מאובטח בכבל אבטחה.
10. יש להודיע למנהל הבמה על ליקויי בטיחות בשטח העבודה שלא היו ידועים קודם.
11. חובת ציוד להוראות בטיחות ולשלטי אזהרה.
12. שימוש בכלי עבודה מיועדים - אסור לאלתר.
13. שימוש בציוד לפי הוראות יצרן.
14. בעבודה עם חומר מסוכן - יש לקרוא הוראות הבטיחות ב"גיליון הבטיחות" של החומר (SDS), או לבקש מהאחראי במקום הסבר על הסיכונים והנחיות הבטיחות בעבודה עם החומר.
15. יש לדווח מיד למנהל הבמה על כל תאונה או מצב של "כמעט תאונה".
16. אין להביא אורחים, ילדים וגם לא בעלי חיים לאזורי העבודה.
17. אין להשתמש באלכוהול ו/או סמים (קלים או קשים) בעת ביצוע עבודות על הבמה.

הדרכת בטיחות בתחילת כל יום של הקמה או פירוק תכלול הסבר על העבודה שתתבצע, כשכל איש צוות יודע היטב מה תפקידו ומה תפקידם של האחרים, בדגש על ממשקים ומניעת קונפליקטים בין עובדים, ובמיוחד איסור עבודה בגובה כאשר עובדים נמצאים מתחת. יודגשו הנושאים הבאים:

- עבודה לפי כללי הבטיחות.
- חובת השימוש בציוד מגן אישי כגון נעלי עבודה, ביגוד הולם, וכל מה שנדרש.
- אסור לרוץ באזור העבודה.
- בטיחות בעבודה בגובה ועל סולמות.
- הימנעות ממאמץ יתר ותנועות מאומצות.
- עצירת עבודה במקרה שנשקפת סכנה.
- אסור לעבוד לבד.

בנוסף, יינתנו דגשים ספציפיים הנגזרים מניהול הסיכונים שבוצע לפני תהליכי ההקמה ומהמאפיינים המיוחדים הן של ההפקה והן של האולם. בתום ההדרכה יש להחתיים כל עובד.

- מכשולים, אריזות, ציוד מיותר שאין בו צורך.
- תקינות אביזרי חשמל כולל בדיקה ויזואלית: כבלים מהודקים, מפסקים תקינים, כבלים גלויים וכד'.
- בדיקת פני קרקע: שקעים, בליטות.
- סיכויי החלקה עקב שלוליות, רטיבות, לכלוך, שיירי מזון.
- תקינות ריהוט באולם כולל מעקות וכיסאות.
- חלקים בולטים במבנה שיכולים לפגוע: חובת סימון ו/או מיגון.
- חשיפה לגשם ו/או רוחות.
- הימצאות בעלי חיים (חולדות, כלבים, נחשים, פשפשים וכד').

אם ההופעה מתקיימת באולם מוסדר ומוכר, שיש לו רישיון עסק ונבדק בעבר, ניתן לבצע את סקר המפגעים באמצעות בירור בטלפון עם מנהל האולם ולוודא שלא חלו באתר שינויים, ושלא מבוצעות במקום עבודות בנייה וכד'. במקרה זה אין צורך בסיור מקדים במקום.

פיקוח על הקמה, תפעול במה ופירוק

במשך כל זמן עבודות ההקמה והפירוק יש לקיים פיקוח ישיר על העובד ולוודא שהוא לא עובד לבדו על הבמה. האחריות לפיקוח חלה על האחראי להקמה ולפירוק, ובזמן ההופעה על מנהל הבמה, והיא כוללת תצפית על העובדים כדי לוודא שהם עובדים על פי כללי הבטיחות, וכן נקיטה בצעדים במקרה של הפרת כללי בטיחות.

חקירת אירועים, הפקת לקחים ושיפור

יש לחקור את נסיבות כל תאונה וכל "כמעט תאונה" כדי לאתר את הגורמים המיידים והגורמים השורשיים לתאונה. אין להסתפק רק בגורם המייד, כגון רשלנות, חוסר זהירות, כבל חשמל לא מבודד, אלא לחשוף גם את הגורמים השורשיים, כגון:

מדוע העובד התרשל? (חוסר הדרכה, חוסר פיקוח, חוסר מקצועיות, מוגבלות פיזית).
מדוע כבל החשמל לא היה מבודד? (לא נבדק, לא אוחסן כהלכה, כבל זול ולא תקני, פגע בו כלי חד).
רצוי לשאול את השאלה "למה" או "איך" כמה פעמים, על מנת להגיע לגורמים השורשיים ביותר, העשויים להיות:

- היעדר נהלים או הוראות בטיחות מוסדרים.
- עובד לא הודרך או לא הבין את ההדרכה.
- ליקויים בפיקוח על העובד.
- שיטת עבודה לא נכונה ו/או מסוכנת.
- לא בוצע ניהול סיכונים, או בוצע לא כהלכה, או שההמלצות לא יושמו.
- לא סופקו לעובד כלי עבודה מתאימים.
- סביבת עבודה לא מתאימה: צפיפות, מכשולים וכד'.

איתור גורמים שורשיים מסייע למנוע הישנות של תאונה דומה. החקירה צריכה להיות מתועדת, ומובאת לידיעת כל העובדים. בכל מקרה של תאונה, "כמעט תאונה", או אירוע בטיחותי אחר רצוי לקיים במועד המוקדם ביותר האפשרי (רצוי באותו שבוע) מפגש בראשות מנהל ההפקה עם מנהל הבמה, אחראי ההקמה והפירוק, ומשתתפים נוספים לפי העניין והצורך, כדי להפיק לקחים עיקריים מהאירוע, לשמר את הידע ולהפיצו.

מבדק הבטיחות בבמה לפני ההופעה (דוגמה)

הערות	איזורי העבודה
	במה וסביבתה: סדר וניקיון, מצב רצפה, אין מכשולים, תאורה, מפגעים וגורמי סיכון זהו וטופלו
	גשר תאורה ומעברים בגובה: גישה בטוחה, סדר וניקיון, הגנה מנפילה, נקודות עיגון, תאורה, מפגעים וגורמי סיכון זהו וטופלו
	חלל מתחת במה: סדר וניקיון, מצב רצפה, אין מכשולים, תאורה, מפגעים וגורמי סיכון זהו וטופלו
	דרכי גישה להבאת ציוד לבמה: ציוד הרמה (מעלית) מתפקד, סדר וניקיון, אין מכשולים, הגנה על עוברים ושבים, תאורה, מפגעים וגורמי סיכון זהו וטופלו
	מתקני שליטה בתאורה: בדיקת תקינות, מיקום, סדר וניקיון, מפגעים וגורמי סיכון זהו וטופלו
	מתקני שליטה בקול: בדיקת תקינות, מיקום, סדר וניקיון, מפגעים וגורמי סיכון זהו וטופלו
	אזור אחסון אביזרים: סדר וניקיון, תאורה, מפגעים וגורמי סיכון זהו וטופלו
	אזורי איפור, פאות, הלבשה: סדר וניקיון, מפגעים וגורמי סיכון זהו וטופלו
	תאי שירותים: סדר וניקיון, תאורה, אביזרים בשירותים, מפגעים וגורמי סיכון זהו וטופלו
הערות	ציוד ותשתיות
	אספקת חשמל: לוחות חשמל תקינים ונגישים, לוחות חשמל ניידים תקינים עם מפסקי פחת, דימרים תקינים. כל המתקנים עם בדיקות בתוקף
	אמצעי הרמה ואביזרי הרמה: בדוקים (תסקיר בתוקף) ונסקרו ויזואלית
	גישה לגבהים: סולמות תקינים, מדרגות ומעקות, נקודות עגינה, אמצעים מכניים תקינים להרמה (גייני)
	ציוד מגן אישי: רתמות לעבודה בגובה, כובעי מגן hard hat, אמצעי הגנה מפני רעשים, משקפי מגן
	שילוט ומעקות ניידים למניעת גישה לאזורים מסוכנים
	מכונות ומתקנים ממוכנים - כולל לתעופה: אישור של בדיקת איש מקצוע
	מתקני תאורה ופנסים - מאובטחים ובדוקים על ידי איש מקצוע
	ציוד קול ווידאו: נבדקו על ידי איש מקצוע (סיכוני חשמל)
	אחסון אביזרים, רצועות, ציוד, פנסים וכד': סדר וניקיון, מפגעים וגורמי סיכון זהו וטופלו
	מערכות גילוי וכיבוי אש: רישוי בתוקף ובדיקה ויזואלית, מטפי כיבוי
	דלתות יציאה ופתחי חירום
	תאורת יציאה וסימון מדרגות

נספח א':

חוות דעת לבטיחות עובדי במה – עו"ד רוני ורדי

1. כללי

- 1.1 עובדי במה במוסדות תרבות מבצעים עבודות בדרגות סיכון שונות אשר יש בהן בכדי לגרום לפגיעה בנפש של עובדי הקמה, תפאורה ותלבושות, עובדי תחזוקה, עובדי במה וצוותים טכניים, וכן שחקנים בזמן ההצגה או פעילות הבמה.
- 1.2 להלן חוות דעת המרכזת את דרישות הבטיחות בהיבטי הפעילויות השונות המבוצעות טרם ובזמן ההצגה.

2. דוגמאות לאירועי בטיחות שאירעו בתיאטראות:

- 2.1 במהלך הצגה בתיאטרון "בית לסיין" המחודש, אחד השחקנים ירד מקונסטרוקציה תוך כדי תנועה מעגלית על אחד מעמודי המבנה. טבעת שהיתה על אצבעו נתפסה בבורג חיבור המוטות וכתוצאה מכך נקטעה אצבעו.
- 2.2 באופרה "בולשווי" שחקן נהרג כתוצאה מקריסת קונסטרוקציה בזמן החלפת סטים של תפאורה.
- 2.3 השחקנית איבגניה דודינה נפלה מהבמה המוגבהת במהלך ההצגה "מדיאה" של תיאטרון "גשר" כתוצאה מהחלקה על במה רטובה ממים.
- 2.4 ב-2013 צנחה אקרובטית אל מותה במהלך מופע לוליינות בקרקס "סירק דה סוליי".

3. ההנחיות מתבססות על המקורות הבאים:

- 3.1 פקודת הבטיחות בעבודה (נוסח חדש), תש"ל-1970.
- 3.2 פקודת הנזיקין (נוסח חדש) 1970, סעיף 5 לפקודת הנזיקין הסתכנות מרצון.
- 3.3 תקנות הבטיחות בעבודה (עבודה בגובה), תשס"ז-2007.
- 3.4 תקנות התכנון והבנייה (בקשה להיתר, תנאים ואגרות - תש"ל-1970).
- 3.5 תקן ישראלי ת"י 5688 חלק 2.
- 3.6 ת"א 173095-09 דודינה נ' תיאטרון גשר עמותה ואח'.
- 3.7 ע"א 804/80 Sidaar Tanker Corporation נ' חברת קו צינור אילת אשקלון בע"מ, פ"ד לט (1) 393 (1985).
- 3.8 בע"א 1354/97 עכאשה מחמוד נ' מדינת ישראל, פ"ד נט(3), 193, נקבעו את התנאים הדרושים לקיומה של ההגנה של הסתכנות מרצון.
- 3.9 ועקנין; ת"א 2269/00 אבו בכר חאלד נ' מכבי ג'ת.
- 3.10 ע"א 2027/00 מרכז הספורט קנדה נ' גם חנה.

4. לעניין הפקת תפאורות ותלבושות:

- 4.1 פקודת הבטיחות בעבודה 1970 מגדירה בסעיף 3(11) (ג') "מפעלים מפורטים" את ההכנות הכרוכות בהפקת הצגה כמקום שנחשב כמפעל בהגדרתו בפקודה:

"עשייה, התאמה או תיקון של תלבושות, תפאורות או מיטלטלין אחרים – לצרכי הפקה או הצגה, דרך משל-יד או לשם השתכרות, של סרטים קינמטוגרפיים או הצגות תיאטרוניות, למעט במה או חדר הלבשה של תיאטרון שנעשים בהם תיאומים ותיקונים באקראי בלבד".
- 4.2 פועל יוצא מכך הוא שהמקום שבו מבוצעות העבודות ייחשב כחצר מפעל. צוות הבמה העוסקים בעבודות בניית והקמת התפאורה הינם "עובדים" לעניין הפקודה.

נספח א':

חוות דעת לבטיחות עובדי במה – עו"ד רוני ורדי

- 4.3 כלל הוראות הבטיחות החלות מתוקף פקודת הבטיחות ותקנותיה נדרשות ליישום מלא – החל ממיגון מכונות וכלים מטלטלין, שימוש בציוד מיגון אישי, הדרכת עובדים.
- 4.4 תקנות הבטיחות בעבודה (עבודה בגובה) 2007, על מאפייני השונים (במות הרמה, סולמות, קונסטרוקציות ופיגומים) יחולו במלואן ללא כל הקלה או פטור, שכן תחולתן הינה גם ב"מפעלים המפורטים".

5. לעניין מעקרות לשהיית שחקנים בגובה:

- 5.1 ככלל, לכל פודסט או גלריה בגובה 200 ס"מ ומעלה שעליה מתוכנן לעמוד שחקן במהלך ההצגה נדרש להתקין מעקה כמשמעו בתקן ישראלי 1142 "מעקות ומסעדים", או גידור כמשמעו בתקנות הבטיחות בעבודה (עבודות בנייה). לחילופין יש לספק לשחקן מערכת אבטחה אשר תמנע את נפילתו. חובה זו נובעת בעיקר מתקנות הבטיחות בעבודה (ציוד מיגון אישי) אשר חל על כל מגוון העבודות שקיימות במשק, ולא רק במפעלים/אתרי בנייה וכיוצ"ב.
  - 5.1.1 אכן יד יהיה בין 90 ס"מ ל-1.15 מטרים מעל פני רצפת משטח העמידה או מדרכת המעבר.
  - 5.1.2 האזן התיכון ייקבע בגובה של 45 עד 50 ס"מ מעל למשטח העמידה או מדרכת המעבר.
- 5.2 למרות האמור לעיל, לעיתים "המסר האמנותי" הבא לידי ביטוי במהלך ההצגה אינו מאפשר הגנות מעין אלו והשחקן נחשף לסיכונים שונים כגון נפילה בגובה, החלקה, פגיעה בחלקי גוף וכו'.
- 5.3 בפסק דין דודינה נ' תיאטרון "גשר", בית המשפט קבע אמות מידה למשקל שיש ליתן בנושא הבטיחות:

"אמנות אינה מהווה חסינות מפני חובות מעביד כלפי עובדו. על המעביד, גם כאשר הוא מעסיק שחקנים על במה, לנקוט מלוא אמצעי הזהירות, כך שהשחקן יוכל לבצע תפקידו באופן הבטיחותי ביותר, מבלי להיחשף לסיכונים, אשר עשויים לגרום לו פגיעות גוף.

על המעביד למצוא את הדרך לשמור על בטיחות השחקן מבלי לפגוע במסר האומנותי, אותו מבקשת ההצגה להעביר. האמצעים האומנותיים, התפאורה והבימוי אמורים לקחת בחשבון, בין יתר השיקולים, ולא במדרג נמוך בסדר העדיפויות, גם את בטיחות השחקן. לכל פעילות הסיכונים הטבעיים הכרוכים בה.

קיים היה, בענייננו, מקבץ של נסיבות ומאפיינים, אשר אינם קיימים בהצגת תיאטרון שגרתית, אשר מביא למסקנה זו. מעבר לסיכונים הרגילים והטבעיים הקיימים בהופעה על במה, היו בענייננו נסיבות מיוחדות, אשר מביאות למסקנה, כי לא מדובר היה בתנאי במה רגילים ולא היה מדובר בסיכונים טבעיים ורגילים.

חובת התיאטרון לספק סביבת עבודה בטוחה לשחקניו היא חובה מוגברת, בייחוד כאשר במאמץ קטן ובהשקעה כספית לא ניכרת, יכול היה למנוע את התאונה, מבלי לפגוע במסר האמנותי של ההצגה".
- 5.4 נפקות לנו מכך, כי פעם ולא ניתן להתקין גידור תקני או מערכת אבטחה למניעת/בלימת נפילה, או מן הסתם לצייד את השחקן בכובע מגן, וזאת בשל הפגיעה במסר האמנותי על הבמה – הרי שיש לבצע הערכת סיכונים ולקבוע אמצעי זהירות חלופיים כדוגמת חומר סופג במשטח הנחיתה, רשת הגנה ככל שמתאפשר הדבר, מאחז יד, קשירה סמויה לנקודת עיגון, או פסים נגד החלקה וכיוצ"ב.
- 5.5 מומלץ לבצע ניתוח סיכונים מסודר ולקבוע מדרג של גורמים מאשרים.
- 5.6 במקרה שבו קיים סיכון שאינו מטופל באמצעי הנדסי או מיגון אישי, הרי שיש לתדרך פרטנית את צוות השחקנים לעצם הסיכונים והדרכים לצמצומם.
- 5.7 "הסתכנות מרצון" בפקודת הנזיקין סעיף 5 מגדיר כי מתקבלת "הסתכמות" העקרונית של השחקן לסיכונים הנובעים מעצם עבודתו.

5.8 אין לחשוף ילדים מתחת לגיל 12 לסיכונים הכרוכים בעבודות הבמה, שכן על פי החוק עד גיל 12 לא חל סעיף 5 לפקודת הנזיקין כאמור בסעיף 5.7. קרי – שחקן עד גיל 12 אינו "בשל" עדיין להסכים או לקבל את הסיכונים הכרוכים בעבודות הבמה אשר ברמת סיכון גבוהה מהרגיל.

5.9 מומלץ להכניס את אזהרות הסיכונים והדרכים לצמצומם לתוך הוראות הבימוי ולחזור ולהטמיע אותן בכל תדרוך במאי בזמן ההכנות והחזרות.

6. לעניין מדרגות בתפאורה

6.1 אמנם חוקי תכנון ובנייה אינם חלים על בנייה ארעית של תפאורה, לרבות מדרגות.

6.2 אך גם כאן, בדומה לאמור בסעיף 5, יש להשתדל ולעמוד בסעיפי תכנון ובניה מבחינת פרטי בניית מדרגות התפאורה – רום ושלה מדרגה, מאחזי יד וכדומה.

מומלץ לשמור על העיקרון בבניית מדרגות המצוינות בתקנות התכנון והבנייה בסעיף 3.2.2.5 "מידות רום ושלה המדרגה":

א. רום (גובה) המדרגה יהיה 10 ס"מ לפחות ולא יעלה על 17.5 ס"מ.

ב. שלח (עומק, שטח המדרג) המדרגה יהיה 26 ס"מ לפחות.

ג. במהלך מדרגות אחד, לכל אורכו, יהיה גודל אחיד לרום המדרגה וגודל אחיד לשלה, והיחס ביניהם יהיה לפי הנוסחה: 2 רומים + שלח = 61 עד 63 ס"מ.

(כלומר: 63 ס"מ < (2 X רום) + שלח < 61 ס"מ)

6.3 במידה ולא ניתן לקיים את דרישות התקנה, אם בשל מגבלת במה או המסר האמנותי הכרוך בכך, הרי שיש לנקוט משנה זהירות ולקבוע אמצעים אחרים אשר יש בהם בכדי להפחית את הסיכון הכרוך בפעילות על הבמה כגון שרפרפי דריכה, מאחזי יד להקלת פעולת הירידה והעלייה במדרגות וכיוצא ב.

7. לעניין סייגים ודרישות למתקן זמני על הבמה

7.1 מתקן זמני יוגדר כמתקן אשר מורכב ומפורק לטובת הצגה או הפקה ושהתמוטטותו יכולה לסכן או לגרום לנזק.

7.2 בשאיפה כל מתקן זמני יתוכנן על ידי מתכנן מוסמך אשר יביא לידי ביטוי את חוזק החומרים, הרכבם, עמידות להתלקחות וכד'.
7.3 כל מתקן זמני המיועד לנשיאת אדם, או שיש סכנה להתמוטטותו על אדם, תיבדק יציבותו על ידי בודק מוסמך לקונסטרוקציה.

7.4 במידה ומדובר בציוד המתפרק ומורכב תדירות במהלך ההצגה, יאשר המתכנן המוסמך או הקונסטרוקטור, טרם השימוש הראשון, את יציבות המתקן ודרך עיגונו.

8. לעניין תנאי היתר ללוליינות

8.1 תכנון מתקן לוליינות מצריך התערבות של מהנדס קונסטרוקציה עוד בשלבים הראשונים. על המהנדס לתת את הדעת לכל הגורמים הפיזיקאליים והכוחות הדינמיים והסטאטיים הפועלים על המתקן, להביא בחשבון עומסים ורוחות, ואופן ההתקנה בשטח ללא פגיעה באתר האירוע.

8.2 כשמדובר במתקן הרמה, חייב לבדוק את המתקן גם בודק מתקני הרמה, וזאת בנוסף לקונסטרוקטור הבודק את היציבות.

8.3 מופעי ראוה יבוצעו רק על ידי מומחים או אנשי מקצוע מיומנים, או אנשים שיש להם רישיונות מתאימים לביצוע הפעילות.

8.4 יש לעמוד בכל התנאים לביצוע מופעי ראוה ובכללם מופע לוליינות להלן הדרישות כמפורט בסעיף 1.15.5 לתקן ועקב אופי סוג העבודה בגובה שהוא למעשה מופע ראוה יש להתקין רשת בטיחות כמוגדר בסעיף 8 בתקנות עבודה בגובה.

8.5 מופעי ראוה יבוצעו רק על ידי מומחים או אנשי מקצוע מיומנים או אנשים שיש להם רישיונות מתאימים לביצוע הפעילות.

8.6 בעת המופע ייעשה שימוש רק בציוד תקין ושלם, העונה על דרישות התקנים.

8.7 ביצוע הערכת סיכונים המתייחסת לממשקים שבין פעילות הראוה המבוצעת לגורמי סיכון העלולים להימצא בסביבת הפעילות – לרבות ממשקים עם פעולות אחרות המבוצעות במסגרת האירוע.

8.8 ציוד ואביזרים המסייעים ללוליינות ולמופעי ראוה בגבהים ייבדקו באופן יסודי בהתאם למפורט להלן:

א. ציוד, מתקנים או אביזרים הנחשבים מכונת הרמה או אביזר הרמה כהגדרתם בפקודת הבטיחות בעבודה, המשמשים לצורך עריכת מופעי ראוה, ייבדקו בבדיקה ראשונית, לפני ביצוע המופע, על ידי בודק מוסמך של כלי הרמה. לפי הצורך תיערך בדיקה גם על ידי מהנדס מומחה אחר (כגון מהנדס מכונות) בעל רישיון. בדיקה זו תיעשה באופן בלתי תלוי בכל בדיקה אחרת הנעשית על ידי המבצעים עצמם.

ב. בנוסף חלה על המבצעים או נציגיהם החובה לבדוק את הציוד באופן יסודי לפני כל הופעה והופעה. יועץ הבטיחות של האירוע, או מומחה מתאים אחר, יהיה נוכח בעת הבדיקה כדי לוודא שאכן בוצעה כנדרש.

8.9 אין לבצע מופעי ראוה בגבהים מעל קהל אלא אם מתקיימים כל התנאים האלה:

א. הדבר הכרחי כדי לקיים את תכולת המופע (כגון: מופע לוליינות בשיתוף הקהל).

ב. אי אפשר לקיים את המופע מעל הבמה או מעל שטח שאין בו אנשים.

ג. נערך סקר סיכונים כדי לאתר גורמי סיכון ותרחישים העלולים לסכן את הקהל שהמופע בגובה מתקיים מעליו.

ד. יש לוודא כי הלוליינים מבינים מהי הסתכנות מצדן ולהביא לידיעתם לא רק את הסכנה בביצוע אלא גם את ההבנה והמשמעות של פגיעה כתוצאה מהלוליינות.

8.10 מבחינה משפטית לא נמצאו פסקי דין או חובות חקוקות אשר יש בהם בכדי ללמד מה הן הנורמות המשפטיות הנדרשות. בפסק דין דודינה נ' תיאטרון "גשר" מצינת השופטת כי:

"התובעת אינה לוליינית, שחקנית הוקי קרח או מתאבקת בבריכת מים. יש לבחון כל מקרה על פי נסיבותיו".

8.11 מכאן אנו למדים כי קיים מדרג של "הסתכנות" שונות, ואין דין לולייני בקרקס כדין שחקן מן המניין. כל אירוע ייבחן לגופו בהתאם לנסיבות ולמידת הזהירות שננקטה כחלק מתכנון וביצוע הפעילות.

